

יום השואה - של מי השואה הזו?

למורה: בשיעור זה נעסוק בשאלה של הרלוונטיות של יום השואה עבור התלמידים/ות שלנו. לעיתים נדמה שיום השואה שייך רק לאוכלוסייה מסוימת - לאלו שהסיפור המשפחתי שלהן/ם כרוך בסיפור השואה. ייתכן שבכיתות מסוימות שאלות על מעמדו של יום השואה 'כיום קדוש' עלולות לעורר התנגדות בכיתה, לעומת זאת, יתכן שבכיתות אחרות יום השואה הוא יום שיוצר תחושה של ניכור או זרות. בשיעור זה נרצה לחשוף את הדעות השונות ביחס ליום זה. באמצעות הדיון ניתן יהיה לשמוע את הקולות השונים, ולהתבונן במבט רחב יותר על היחסים המורכבים של החברה הישראלית עם יום השואה.

פתיחה - היגדים:

נחלק לתלמידים/ות היגדים, ונבקש מהן/ם להגיב במליאה על הפתק אותו קיבלו. (מספר תלמידים/ות יקבלו את אותו היגד). אפשר גם לפרוס את כל המשפטים, ולבקש מהתלמידים/ות לבחור משפט איתו מזדהות/ים או משפט שמכעיס אותן/ם.
בלמידה מרחוק ניתן לשלוח לתלמידות/ים את ההיגדים בצ'אט, והם/ן יבחרו. או להכין את המשפטים מראש על שקף במצגת.

ההיגדים:

1. השואה לא נוגעת בי, אין למשפחה שלי זיקה לשואה, אף אחד לא נספה או חווה אותה- זה יום שקשה לי להתחבר אליו.
2. אילו היו לומדים את ההיסטוריה והרדיפות של המשפחה שלי- היה לי קל יותר להתחבר ליום השואה.
3. יום השואה הוא יום קדוש עבורי ואני מרגיש/ה שהוא גורם לעם היהודי להתאחד.
4. יום השואה הוא יום חשוב מאד, ולצד הרבה קהילות בחברה הישראלית לא מכבדות אותו.
5. ביומיום אני חושב/ת הרבה על השואה ועל ההשלכות שלה, ולכן אני לא מרגיש/ה צורך ביום מיוחד כזה.
6. היום הזה קשה מידי, ולכן אני בדרך כלל מתנתק/ת ממנו ולא מייחס/ת לו חשיבות.
7. קשה לי ביום השואה לראות איך מתנהגים בימינו לקבוצות מיעוט ולקבוצות נרדפות. אני מרגיש/ה שלא למדו כלום מהשואה.
8. ציון יום השואה והטקס מעניקים לי משמעות, וגורמים לי להבין את החשיבות של קיום מדינת ישראל.
9. בית הספר לא מצליח להפוך את יום השואה לרלוונטי עבורי.
10. יום השואה בחברה הישראלית הוא יום לאשכנזים וחילונים, ואני לא מרגיש/ה חלק מזה.
11. ביומיום אני חושב/ת הרבה על השואה וההשלכות שלה, ולכן מאד חשוב שיש יום להתעסק בנושא זה.
12. יום השואה זו היסטוריה רחוקה עבורי, אני לא מצליח/ה להתחבר אליו.
13. התכנים והטקס של יום השואה חוזרים על עצמם כל שנה, ולכן זה מרחיק אותי מהיו.
14. התכנים והטקס של יום השואה חוזרים על עצמם כל שנה, אני מצפה לזה, וזה מעניק לי שורשים וביטחון.
15. יום השואה עבורי... (השלם/י)

לאחר שכל תלמיד/ה קיבל/ה משפט או לקח/ה משפט.
נשאל: מדוע בחרת דווקא במשפט זה? מה דעתך על הכתוב בו?

בחלקו השני של השיעור נערוך דיון כיתתי

השאלות לדיון:

- מה מידת הרלוונטיות של יום השואה עבורכן/ם?
- האם יש א/נשים שהשואה "שייכת" להן/ם יותר?
- האם יום השואה רלוונטי רק למי שהמשפחה שלו/ה קשורה לשואה?
- האם יש דרך אחת נכונה לזכור ולציין את השואה? חשבו על עוד דרכים.
- אילו מסרים ראוי שיעברו ביום השואה בעיניכן/ם?

לסיכום- נערוך סבב: משהו אחד שאני לוקח/ת מהדיון? משהו שהיה משמעותי עבורי.

להרחבה

נשאל את התלמידות/ים:

- האם ומדוע חשוב לציין את יום השואה?
- מה דעתכן/ם על כך שיש הבחורות/ים שלא לעמוד בצפירה?

אפשרות א:

נקרין את הקטע הבא, שבו עולה השאלה במשפחת זגורי האם צריך לעמוד בצפירה ולציין את יום השואה?

[צפירה- זגורי אימפריה \(עונה 2 פרק 1\)](#) צפייה: 34:48-38:06

נשאל: עם איזו עמדה אתם/ן מזדהים/ות? למה?

(בלמידה מרחוק; אפשר גם לכתוב בלוח פאדלט שמחולק לאביאל ולבבר- עם מי הזדהית/י ולמה).

אפשרות ב:

נקרא את הכתבה [להפחית את הפאתוס בטקסט יום השואה](#) מתוך מגזין "הארץ", 26.04.2016 (אפשר גם להשתמש בשני הקטעים המובאים בהמשך), ונערוך דיון סביב הטענות שמציגה מנכ"לית מוזיאון לוחמי הגטאות ד"ר ענת ליבנה:

האם אנו מסכימות/ים או לא מסכימות/ים עם טענותיה? מדוע?

מהם היתרונות ומהם החסרונות של העצרת הגדולה של יום השואה?

2 קטעים מתוך הכתבה שבהם מוצגים טענותיה של ד"ר ענת ליבנה:

"אני מודעת לכך שחוויות העצרת חשובה לאנשים רבים, אבל כאשר חינוך אני סבורה שזה לא העיקר. את הזיכרון צריך להנחיל בדרכים אחרות, משמעותיות יותר. קשה שלא להתרגש נוכח הדלקת המשואות על ידי הניצולים וצאצאיהם, מהמופע המרהיב, ואני מודעת לכך שזה נשאר בלבו של הצופה זמן רב לאחר מכן. אבל מה יישאר לדורות הבאים? מה יהיה לאחר שאחרון הניצולים יעזוב אותנו? יישאר רק הסרטים והספרים כמעצבי זיכרון והזדהות. לא יהיו עוד עדויות אישיות מכלי ראשון. זיכרון השואה עלול להיות מנוצל למניפולציות רגשיות בלבד. לכן צריך לעצב מחדש ומוקדם ככל שניתן את היום עצמו."

"בטקסים הממלכתיים ובעצרות ההמוניות אנשים מתחברים לדברים רק ברמה הרגשית והעוצמתית", היא אומרת. "אני מרגישה, וגם אמרתי זאת בישיבות הנהלת המוזיאון, שעודף הטקסיות בשנים האחרונות יצר אצל הנוכחים בעצרת תחושה שנאסר עלינו לחשוב על השואה ולקחיה ממקום ביקורתי. לצערי, הטקסים נהפכו לתחליפים לדברים האמיתיים שאנחנו צריכים לעשות בהקשר לזיכרון ולנרטיב של השואה"

"כל עוד מישהו זוכר אותנו, אנחנו חיים" (קרלוס רואיס ספון)

[באתר של עמותת קדמה](#), תוכל/י למצוא עוד עשרות מערכים, טקסטים וחומרים נוספים במגוון נושאים המתאימים למקצועות לימוד שונים: חגים וימים מיוחדים בלוח השנה, זהויות בחברה הישראלית, פתרון סכסוכים בכיתה, אסיפת הורים, בריונות ברשת ועוד עוד.

[לאתר עמותת קדמה](#)